

Előfizetési ár

Házhoz hordva:

Egész évre 8 kor.
Félévre 4 »
Negyedévre 2 »

Postán küldve:

Egész évre . . . 9 kor. — fill.
Félévre . . . 4 » 50 »
Negyedévre . 2 » 30 »
Egyes szám ára 20 fillér.

Selmeci Újság

Társadalmi hetilap

Megjelen minden csütörtökön.

Szerkesztőség:

Pécs Antal-utca 41. szám.

Kiadóhivatal:

hova az előfizetések és hirdetések köldendő: Kossuth Lajos-tér 4. Zárda épület.

Apró hirdetések díja szavanként 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér.

Főmunkatársak:
A főiskola hallgatói.

Feladós szerkesztő:
Wagner László dr.

Kiadó- és lapfajdonos:
Grohmann Gyula.

A lap tiszta jövedelmének 25 százalékát a „Főiskolai-Kör Otthona“ javára fordítjuk.

Moloch.

II.

Gyermekkoromban sokszor elnéztem a ~~fiastyukot~~ amint az apró csirkéket komikus szárnyacsapdosással s dühös rohamokkal igyekezett minden támadó ellen megvédeni. Egy alkalommal véletlenül reáléptem az egyik apróságra s némi csodálkozással láttam, hogy a fiastyúk hidegen nézve végig kimult csibéjén, minden meghatottság s anyai fájdalom nélkül lejt tova fiaival.

Azóta megtanultam, hogy az érzelmeket disztigálni kell, de gyermekkorom ezen impressziója intenzíven vésődött emlékembe, s mindannyiszor önkéntelenül jutott eszembe, valahányszor szab. kir. városunk görcsös erőfeszítéseit láttam, melyekkel létföltételét, a főiskolát igyekezett megvédeni. Eleinte némi

ellágyulással gondoltam arra a nagy ragaszkodásra, mellyel a város az ifjuságon esügg, később azonban illuziót illuzió után vesztem tanultam meg, hogy némely érzelem nem is érzelem, hanem csak reflex mozgás, melynek irányító központja a gyomor, viszont vannak oly érzelmek is, melyek inkább állati ösztönök, amint a fiastyuké is az. Azt is megtanultam, hogy ezen érzelmeket holmi nemesebb intenciók nem képesek mozgásba hozni, eszűpán csak az „enyém“ védelme. Más semmi.

Legalább is eddig ezt *kell* tapasztalnom.

Ezen cím alatt közölt vezércikkben reámutattam erre a tényre. Panaszkodtam, hogy a város illetékes urai a mindjobban terjedő betegségek ellen mit sem tesznek. Lerántottam a fekélyről a leplet, hogy annak látása azt a hagyományos anyai szeretetet moz-

gásba hozza. Látszólag ez nem sikerült.

Megpróbálkozom tehát más ajtón kopogtatni.

Említettem, hogy a városnak a betegségeken kívül van egy paradicsomja is. Ne méltóztassanak holmi oszlopcsarnokos, pálmás Hédoné-templomra gondolni, mert az külső igénytelenségével, undorító kinézésével élénken szimbolizálja a bűnök undokságát, melyek „kéjfülkéiben“ lejátszódnak.

Az Alsó-utcában van ezen illusztris épület, lefüggönyözött ablakaival ott szerénykedve a járókelők orra előtt. Pár pillanatra nézzünk be. Piszok, bűz mindenütt, ahová az ember tekint. Lehámlott vakolatu, vizözön előtt festett falak, rég devalvált értékű anyag Undor fogja el a józan embert.

Valamelyik modern írónál olvastam, hogy ha az ember valamely ház esztetikai s etikai tisztaságát

Az ördög.

— A »Selmeci Újság« eredeti tárcája. —

A II. osztály kebelében kinos feltűnést keltett a tanító ur egyik kijelentése. A tanító ur ugyanis a Kulcsárék Jóskájának azt mondta: „Ugy izegsz-mozogsz, mint egy eleven ördög.“

A kedélyek alig csillapultak le még valamennyire, mikor a tanító ur fájdalmas melankóliával mondta ki a véleményét a Jóska leánykertestvéréről, ki egyik barát-nője frizuráján talált némi kivetni valót. Azt mondta neki: „Te Julesa, olyan vagy, mint egy boszorkány.“

Amint a kis emberek kijöttek az iskolából, csoportokba verődve tárgyalták a nagyjelentőségű napi eseményt. A tanító ur Janijának az volt a véleménye, hogy ki kell vetni társadalmukból a megbélyegzett két egyént, viszont a falusi varga Andrisa oda nyilatkozott, hogy a tanító urnak Julesáról alkotott véleménye a szigorú kritikát nem állja ki. Andris ugyanis a hagyományos szavak kiejtésekor önkéntelenül a nagymamájára gondolt, kit az elkeseredett varga napjában többször illetett a „boszorkány“ jelzővel a tisztességes matrona háta mögött.

A kölesönös nézeteltérés parázs vitára adott alkalmat s előreláthatólag fizikai argumentumok közbelépését is provokálta volna, ha a tiszteletes ur Gyulája fel nem világosítja a kétkedőket, hogy ördög s boszorkány nincs, azokkal csak csak a pápisták csapongó fantáziája népesítette be a világegyetemet.

Tekintettel arra, hogy Gyula urfinak zsenge korához képest bámulatos ítélőképessége volt s megállapodott nézetekkel rendelkezett, szint vallani többé egyik vitatkozó sem mert. Maga az esemény azonban átment a köztudatba s hallgatóságos megállapodás folytán a Kulcsárék Jóskája „ördög“ lett, Julesa pedig „boszorkány.“

A falusi krónika vérrel írott lapokon, megdöbbenő vonásokban adja képét annak az átkos pártviszálynak, mely a vázolt eseményből kifolyólag megbontotta a II. osztály békés egyetértését, kollegiális harmóniáját. Némelyek szerint az elmérgesedett kérdést Jóska úgy akarta rendezni, hogy egy alkalommal areulütéssel fenyegette meg a tanító ur fiát, ki viszont az immár provinciászerte nagy népszerűségnek örvendő brusztflekkkel mosta le a gyalázatot, míg más, bár kevésbé megbízható szemtanuk szerint Julesa alkalmilag

ördögguzsalyt akasztott a felvégi koresmáros szende Erzsikéjének hajába, mi miatt Erzsike fűjő szívvel vett bucsut aranyiszöke hajától.

A népfajok sorsát intéző Gondviselés csak a megmondhatója, hogyan történhetett, elég az hozzá, hogy lassankint a Kulcsár család könyökig kezdett vajúdani az általános népszerűtlenségben, mi viszont a tanító ur mint értelmi szerző ellen irányította a megbélyegzett család haragját.

Volt a tanító urnak egy méhese. Ez volt a szemefénye a családnak s minden jó körökben forgolódott ember tudta, hogy e méhes Achilles-sarok, melyet megsérteni annyi, mint megölni a tanító urat.

Egy ködös novembervégi estén előre-megfontolt s hideg következetességgel végrehajtott merénylet hire szárnyalta be a falut, t. i. hogy az öreg Kulcsár felgyújtotta a méhest, melynek padján voltak elraktározva a köpük.

Nem volt ugyan még felderítve a tettes, de a gyanu mindenképp az öreg Kulcsárra háramlott.

Amint bevilágította az égő tető a környéket, az önkéntes oltók között ott lehetett látni az öregot is, ki tág tudóval

óhajtja látni, nézze meg az — izét. Sokszor meggyőződtem már e különös tanács igazságáról.

Anélkül, hogy szeretett városunkra is alkalmaznám e tételt, sietek kijelenteni, hogy mikor a városi paradicsom undokságát akartam halvány vonásokkal ecsetelni, nem arra gondoltam, hogy reneszszánsz stílű palotát emeljen a város az érzékiségnek. Sokkal szerényebb épület is megjárja annak, de az legyen tiszta minden tekintetben, tehát még egészségügyi tekintetben is.

A város mesés adót fizettet a kéjlak tulajdonosával, miből önként következik, hogy a tulajdonos nagy jövedelemmel rendelkezik. Miért nem presszionálja a város a tulajdonost, hogy azt az undokságot a nyilvános, relative nagy forgalmu utcából vigye el? Mért nem fenyegeti meg a jogelvonással, hogy tisztességes, tiszta házat építsen, mely nagy jövedelméből megerőltetés nélkül telnek? Mért nem teszi kötelességévé, hogy egészséges anyagot tartson?

Messzemenő gondoskodás volna ez a várostól. Erre nem képes, valamint a fiastyuk sem képes anyai könnyeket ejteni agyontaposott csibéje fölött.

Aurél.

szívja be az égő zsup füstjét, miközben vonásai el vannak torzulva a kéjérettől.

A tanító ur néma megdöbbenéssel nézte, mint válik hamuvá a méhes, mint válik füstté a jövő minden szép terve. Pár pillanatra agóniába esett a szívfájdalomtól s mikor felocsúdott, a homo primigénusz csatakiáltásával rohanta meg a gyanutlanul élvező Kulesárt. A falusiak szeretett mesterük példáján felbuzdulva, vasvillával s egyéb alkalmatosságokkal igyekeztek szintén rögtönítelő bírósági ülésre, szóval nagy esemény lett a dologból.

* * *

Mintegy nyolc év múlva a fatornyos kis kálvinista község nagy ünnepre készült. Hazajön a tanító ur! Az agyonzuzott Kulesár ügyében lett elmarasztalva, a tekintetes vármegyén s most kapja meg az elbocsátást. A bíró ur tartott szívhez szóló beszédet s a dalárda felső „c“-i mellett indult meg a menet.

Amint a tanító ur hazaért, első dolga volt Kulesárék után tudakolózni. Hát bizony azok már Amerikában vannak, mindjárt a „nagy tűz“ után kivándoroltak. — „Pusztítsa el őket a pokol tüze“ — kívánta nekik a tanítóné.

Spectator.

Panama.

Ezen cím alatt megjelent közleményünk nem egyéni véleményt, hanem közvéleményt tolmácsolt. Erről számos szóbeli nyilatkozatból szereztünk tudomást, ezt a következő sorok is igazolják.

A »Selmeci Ujság« tekintetes Szerkesztőségének

Selmecbányán.

Mellékelve van szerencsém a tekintetes Szerkesztőségnek a kabai temetkezési egyesület feloszlásáról szóló hírlapközleményt betekintés és használat végett megküldeni. Sziveskedjék a szegény emberek és a köz érdekében azt felhasználni.

A selmec-rónai általános temetkezési egyesület tarthatatlanságáról néhány tag már 1904. és 1905. években meg volt győződve és a közgyűléshez a következő tartalmu beadvány benyújtását tartotta szükségesnek.

Igen tisztelt Közgyűlés!

Tekintetes Elnökség!

1. Miért volt szükséges a temetkezési járulékok befizetését felemelni 120 koronáról 160 koronára a közgyűlés előzetes hozzájárulása nélkül, és

2. miféle célja van a negyedik ezer tag felvételének? Nem lesz-e veszélyeztetve az egyesület fennállása ez által?

A létszám 4000 tagra emelése talán azért van tervbe véve, hogy a fizető tagok száma mindig 3000 legyen. Számításunk szerint ez nem helyes a következő okokból!

A folyó év végén körülbelül 800—900 tag kifizeti 80 korona temetkezési járulékát, ha már most 4000 tagra felszaporítjuk a létszámot, akkor a halálesetek átlagos száma évenként 120 lesz, három év múlva 120-szor 3 = 360. Ezen három év alatt a felvett egyezer tag után a tőke legfeljebb 15.000 koronával fog gyarapodni, de ezen összeggel szemben sokkal nagyobb teher hármlék az egyesületre ezen tagok eltartása által s ezen három évi idő alatt nemcsak a 360 tag hal el, de a kiknek már jelenleg 45 koronájuk van befizetve, három év alatt kifizetik a hátralékos 35 koronát is s így megint beáll a mostani eset, hogy a létszámot az 5000-re kell felemelni csak azért, hogy megint 3000 fizető tag legyen. Ez pedig lehetetlenség, mert annyi tagot nem kapnak.

Most a 3000 tag mellett igen sok a panasz a halálesetek számának sokasága miatt, többek között, hogy a szegény munkás nép nem győzi a járulékok befizetését (két egyesületben levők), annál kevésbé lesznek képesek a befizetéseket eszközölni 4000 vagy esetleg még több tagnál s így a szegény emberek, akik részére ezen egyesület leginkább van hivatva anyagi segítséget nyújtani, — kénytelenek lesznek fizetéseiket elhárítani az egyesületből kilépni, vagy egyáltalán fel sem vésztetni magukat.

Ehez hasonló egyesület hazánkban több van és volt is, de fennállani nem volt képes oly alapon, habár csak másfélszer annyit fizettek egy tagnak, mint amennyit az illető befizetett.

Akik olvassák a néplapot, bizonyára emlékezni fognak a f. é. március hó 12. szám-

ban megjelent közleményre a kabai III. nagy temetkezési egyesület február 28-án történt feloszlásáról, ezek pedig sokkal többet fizettek be, mint mi és 23 évi működésük után tovább fennállani nem bírtak.

Mindezek előrebocsátása után kérjük, amíg nem késő, a tekintetes elnökséget oly intézkedés megtételére, hogy nehezen és nagy nélkülözések árán összerakott filléreink által szerzett jogaink biztosítva legyenek.

1905. június 1-én.

*

Bátor vagyok becses tudomására hozni, hogy a hét végeig a tekintetes Szerkesztőségnek a temetkezési egyesület fennállására vonatkozó cikket fogok beadni, melyben szám szerint fogom kimutatni, hogy az egyesületnek egy pár év után biztosan feloszlás alá kell kerülnie.

A tekintetes szerkesztőségnek Selmecbányán, 1907. április 15-én

alázatos szolgálja

Póhly János.

* * *

A fenti közlemény nyomdába adása után, 11-én este 6 órakor egy ismeretlen feladó ajánlott levélben mintegy 9—10 nyomtatott hasábra terjedő közleményt küldött be, mely a temetkezési egyesületnek csak cimírásával van ellátva.

Leközlését azért mellőzzük, mert: 1. a közlemény névtelen, 2. sem megfelelő helylyel, sem kiszedésére elegendő idővel nem rendelkezünk, 3. a tényállás nem világítja meg, 4. nem tárgyilagos.

Fenntartjuk azon véleményünket, hogy a temetkezési egyesület közgazdaságilag káros, a tagok jövőbeli igényeinek kielégítésére anyagi fedezettel nem rendelkezik s ennek folytán létjogosultsággal sem bír. A legalaposabb és beható vizsgálat szüksége feltétlenül fennforog, mert az egyesület gazdálkodása rossz, egy csomó követelése behajthatatlan s a szegényebb osztály fillérei tényleg veszélyeztetve vannak.

Újból és sürgősen kérjük a szigorú és erélyes intézkedést a polgármestertől.

Az utolsó fegyver.

A vasárnap délelőtt megtartott bányamunkás-szakgyülekezet épületes magatartásával méltán keltette fel a figyelmet. Ma már mindenki úgy gondolkodik a munkások ügyéről, mint beteges állapotról, melynek orvoslásához a legnagyobb jóindulattal — és pedig minél hamarabb — hozzá kell látni. Az utolsó polgártól fel a városi törvényhatóságig a legnagyobb rokonszenvvel viseltetik irányukban mindenki, s maga a bányagazgató is örömet fejezte ki a törvényhatósági közgyűlésen a fölött, hogy olyan ügy van szőnyegen, melynek elintézésében a munkások megláthatják az igazgatóságnak őszinte jóakarátát.

A munkások gyülekezetét a higgadtság és böles önmérséklet jellemezte. A dícséretre méltó magatartás előidézésében főrésze Treiter János bányamunkásnak volt. Ő mint elnök a gyűlés elejétől annak végéig meglepő okossággal vezette az ötszáz főre tehető munkásságot, ahol néha a

igazgatóság fog megállapítani); másodutazó (1800 korona alapfizetés, napidíj, tantiém); ügyész (fizetése 600 korona); raktáros (fizetése 1200 korona); pénztáros (fizetése 1200 korona.) Ezután az első három évre az alapítók kinevezték a 12 igazgatósági tagot a következők személyében: Bartha Béla dr., Bing Lajos, Joerges Ágoston, Singer Miksa, Stuller Gyula dr., Ungár Kálmán dr., Vitális István dr., Weiner Lipót, Weiner Dávid, Weisz Adolf, Weisz József és Weisz Simon. A felügyelő bizottság tagjaiul megválasztottak: Csányi Ottó, Havas Gyula, Király Ernő, Tóth Imre dr., Tuka Antal; póttagokul: Guba Pál, Papp György és Zsámbor Pál.

— **Selmecebánya jövője.** Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter nemrégiben utasította a kereskedelmi kamarákat, hogy tegyenek tanulmányokat, s a tanulmányok alapján készítsenek előterjesztést arról, mi módon vélik kerületük helyi érdekű vasuti forgalmának jövőjét biztosítani. A besztercebányai kereskedelmi és iparkamara a napokban tett eleget a felhívásnak s nagyszabású, igen érdekes elaborátumban csinálta meg ennek a jövőnek a perspektíváját. Gondos, figyelemreméltó tanulmányban fejtette ki a miniszter előtt a kamara szempontokon alapuló közgazdasági fejlődésének feltételeit, rugóit, bemutatta azt a tervezetet, amelynek megvalósulása a kerület alá tartozó megyék és városok s így Selmecebánya gazdasági haladását, népünk jólétét igen sok tekintetben hivatva volna előmozdítani. A fölterjesztésben foglalt számos kívánságok közül kiemeljük, mint Hontvármegyét és városunkat érdeklő pontokat, a következőket: A vác-bercece-drégelypalánki vonalnak államsegítséggel, továbbá a zólyom-korponai vonal, mely utóbbi Ipolyságtól Vác felé vezetve az egész kamarai kerületet keresztülszelő oly tranzverzális vonalat létesítene, amelyen a felvidéknek a fővárossal való összeköttetése igen nagy mértékben megkönnyítenék. A Léva-Németi-Selmecebánya, vagy inkább a Garamberzenzce-Selmecebánya-Németi vasutvonal kiépítése, mely Németiben a Korpona-IPOLYSÁGI vasutvonalal egyesülne. Megyénket, de Barsvármegyét is érdekelné még az Ipolyság-Tompa-Egeg-Magyarad-Szántó-Füzesgyarmat-Vámosladány-Léva-i vasutvonal kiépítése, nemkülönben Ipolyszakállas vasutalomástól Szobig vezető vasutvonal kiépítése.

— **Hamis pénz** van forgalomban értesülésünk szerint és pedig az ezüst ötkoronást találták legkönnyebben utánozhatónak az Osztrák-Magyar bank konkurrensai. Azt mondják, az utáztat eléggé sikerült, csak a szín és pengése elütő a valóságostól. Forgalomba lettek hozva újból a régi ezüst, 25 krajcárosok is egy koronások helyett a szélhámosok által. Ajánljuk a pénzek alapos megvizsgálását.

— **Ipolyság Bát ellen.** Közölték nemrégiben azt a felhívást, amelyet Hajdu Lajos báti ev. lelkes küldött szét Hontvármegye bizottsági tagjaihoz, hogy támogassák Bát község azon mozgalmát, miszerint Bátban telekkönyvi hatósággal fel-

ruházott járásbiróság létesíttessék. A felhívás Ipolyságon érthető ellenmozgalmat keltett. Az ellenmozgalom indítói nevében SÁGHY Béni dr. megyebizottsági tag egy ellenfelhívást adott közzé, amely alább következik:

Hajdu Lajos megyebizottsági tag megkereső levelében foglalt azon indítványra, hogy a báti járás 24 községe járásbirósági és telekkönyvi székhelyéül Bátot a megyebizottság kijelölje és e tekintetben az igazságügyminisztérium elé kedvező véleményét terjesszen fel, s illetőleg, hogy a báti járás 24 községe részére BÁT székhellyel külön járásbiróság és telekkönyvi hatóság állíttassék fel — azzal van szerencsém a t. megyebizottsági ur figyelmét felhívni, hogy azon indítvány Ipolyság minden lakosát egyaránt, valamint annak pénzüntézteit igen közérővel érdekelvén — folyó hó 13-ikán a közgyűlésen megjelenni és szavazatával az indítvány ellen állást foglalni sziveskedjék.

Ha az indítvány elfogadhatnék, nemcsak a már most is alig számba vehető kereskedelmi és ipari forgalom csappanna meg, de az annyira leszállana, hogy központi jellegét is teljesen elveszítené Ipolyság. — mivel Ipolyságtól a vidék ugyszólvánteljesen elvonatnék.

Az indítvány elfogadásának a megakadályozása minden hontmegyeinek egyaránt érdeke, annál is inkább, mert BÁT és környéke tótajku lakossága ezáltal teljesen elkülönítve a magyarságtól, a pánszláv izgatók agitációinak lenne kitéve.

Hontvármegye állandó választmánya pénteken tartott ülésében foglalkozott BÁT község kérelmével és szótöbbséggel elhatározta, hogy a közgyűlésnek a kérelem pártolását fogja javasolni.

— **A váltóóvás reformja.** Hogy a váltóóvás a mostani formájában teljesen elavult valami, azt különösen a kereskedő világ érzi, amelyet meglehetősen fészélyeznek azok a formaságok, amelyek az eljáráshoz kötvék. Sok és jogos panasz merült fel az ellen, mert a mai váltóóvási rendszer copfja szinte tarthatatlan ott, ahol mindent praktikus elvek kell, hogy vezéreljenek. Legfőbb panaszra az egységes óvásdíj adott okot, amely aránytalanul terhelte a kis és nagyoösszegű váltókat egyaránt. A folytonos felszólamlásoknak és kérelmezéseknek végre megjött valami kis eredménye. Az igazságügyminiszter a napokban átiratot intézett a váltóóvás reformja tárgyában a kereskedelmi miniszterhez. Az átirat szerint az igazságügyminiszter a váltóóvás teljes eltörlését ez idő szerint nem tartja keresztülvihetőnek és — a kincstári posták csekély száma és a postaközegek hiányos képzettsége miatt — a postaóvást sem. Ellenben az óvás egyszerűsítésére nézve az igazságügyminiszter által tett javaslatok legnagyobb részét magáévá tette. Az óvás egyszerűsítése az új elvek szerint a következő új intézkedésekkel történék: 1. A vtk. 41. §-a azon intézkedése, mely szerint telepített váltóknál az óvás az elfogadó ellen nem szükséges, ha a felperes a váltó birtokosa, a kibocsátóra és forgatókra is terjesztessék ki. 2. Ahol sem közjegyző, sem járásbiróság nincs, az óvás

felvételre ügyvédek jogosíttatnak fel. 3. Az óvás nem foglalandó külön okiratba, hanem a váltóra, vagy annak tulajdonosának vezetésére. 4. Az óváskönyvek vezetése eltörlendő, e helyett a közjegyző egyszerű rovatos feljegyzési könyvet vezet. 5. Az óvásfelvétel d. e. 9-től d. u. 5, esetleg 6 óráig megszakítás nélkül lenne eszközölhető. A mai 4 korona 20 fillér egységes óvásdíj eltörlendő és e helyett a váltóösszeg arányában emelkedő fokozatos díj hozandó be, oly módon, hogy a kis váltók után a mostaninál kevesebb, nagy váltók után több óvásdíj lenne fizetendő.

— **Hány zsidó él a földön.** Dr. Ferruccio Servi olasz zsidó rabbi egy naptárt adott ki az 5567. évre, amely 1906. szeptember 20-ától 1907. szeptember 9-éig terjed. A rabbi érdekes adatokat közöl naptárában a zsidók számáról. E szerint a világon tizenegy millió zsidó él, ezek közül 9 millió Európában, 1,500,000 Amerikában, 100,000 Ázsiában, 350,000 Afrikában és 50,000 Ausztráliában. Angliában 235,000 zsidó van, Ausztriában 1,224,890, Belgiumban 12,000, Bosznia-Hercegovinában 8215, Bulgáriában 33,660, Dániában 5000, Franciaországban 86,885, Németországban 586,960, Görögországban 8350, Hollandiában 183,985, a három részre osztott Galiciában 1,316,775, Portugáliában 1200, Romániában 269,015, Oroszországban 3,872,625, Szerbiában 5100, Spanyolországban 5000, Svédországban és Norvégiában 5000, Svájcban 12,150, Törökországban 282,285 és Magyarországon 851,380. Olaszországban kevés a zsidók száma, mindössze 52,115.

— **Jóváhagyott alapszabályok.** A belügyminiszter a „Bakabányai önkéntes tüzoltó egyesület“ és a „Bát és vidéke temetkezési és segítő egyesület“ módosított alapszabályait jóváhagyta.

KIS KOMÉDIÁK.

Népszinmű.

Viaszkos Faragó Mihály tanult példászenialitása kikelt magából, mint egy kenyér. A művészi véna átesábitotta a szakasztó határait. A veknik iránt elhidegülvé a kovászos mesterség más szféráiba vonult, ahol édesebb teknőkben babák készülnék s a máretől ittasult legényember bölcsöt formál a kovászból . . .

És Viaszkos Faragó Mihály imigyen főhászokodék új mesterségében:

Méz, — balzsamos tavasznak, virágos réteknék édes ize, ki meg sem állsz, míg a képzelet a virágok kelyhéig el nem vezetted — légy üdvöz! Virágok közt él a Múza, mézes a esókja. Méz, — te koncentrált múzaesók, — te, az ihlet lépcsője, — ihless, — száz viaszgyertya égjen dicsőségedre!

. . . És Viaszkos Faragó Mihályt a Múza odasegítette, hogy csudát tett.

Keze a teknőben dagasztott, esze pedig, az a megkelt zseni, kirándult a vásárba. A ponyvák alatt a hajadon fehérnép szüzi pikantériával kovászbölcsöt ad a legénynek mézesbabáért. A kalandozó

fiatalabbak szilajsága s meggondolatlansága az utolsó fegyvert, a sztrájkot kívánta, ott az ő okos beszéde nyomán elült a káros hév, s ezt a ma még nagyon hasznos nyugalom váltotta fel.

Ha az ő beszédének kivonatát adjuk, megadtuk a gyűlésről a legkedvezőbb tudósítást.

Megnyitván a gyűlést, előadja, miszerint dr. Ungár Kálmán selmecebányai ügyvéd vezetése mellett egy munkásküldöttség járt Wekerle Sándor pénzügyminiszternél. A küldöttség a munkabéreknek felemelését kérte. A miniszter 25—30% béremelést ígért, ami azonban tényleg még ma sem történt meg. Azért jöttek össze tehát, hogy a továbbiakra nézve tanácskozzanak.

— Ügyünk — ugymond — tiszta és jogos. Hogy azonban jogos követelésünket megkapjuk, annak elérésére ne valami gorbomással vagy erőszakkal harcoljunk, hanem tisztességes munkával, mert amint tudomásom van róla, az urak is jó szemmel nézik mozgalmunkat. Dolgozzunk továbbra is szorgalmasan, mutassuk meg, hogy tudunk dolgozni, — mert aki dolgozik, az fizetést is kérhet, mégpedig munkájának megfelelő megérdemelt fizetést és ezzel többre megyünk, mintha sztrájkolnánk.

Ungár Kálmán dr. Treiternek a szavait magyarul ismételve kifejti, hogy a munkásnak három fegyvere van. A gyülekezési jog, a kérelmezési jog és a sztrájk.

Használni kell az első két fegyvert előbb, s ha ez eredményre nem vezetne, csak akkor, a legvégső esetben szabad hozzányulni a legutolsó fegyverhez. Adjának be kérvényt a minisztériumhoz, melyet a polgármester kedden felvisz Budapestre s ő maga fog eljárni ügyükben. Várjanak május 1-ig s csak ha ez a nap sem hozná meg az eredményt — nyuljanak a bérharcához.

Beer János bányamunkás is ugyanezt ajánlja. Várjanak május 1-ig. Ekkor újabb gyűlést tartsanak.

Általános kiáltások hallatszanak: „Mondjuk ki rögtön a sztrájkot. Allunk elibel!” . . .

Ekkor következtek Treiter Jánosnak igazi érdekes szavai, melyek megteremték a nép nyugalalmát.

Dolgozni ész nélkül — ugymond, nem helyes. Mindenki gondolja meg, mit csinál. Tudjátok, mi az a sztrájk? Ennek nem két napig kell ám tartani, hanem hosszú ideig; ez nem játék, hanem komoly dolog. S vajjon ki ad ezen idő alatt családoknak enni?

Bánulatos higgadtsága s okos beszéde aztán meggyőzte a munkásokat, kik most már egyhangulag belementek abba, hogy május elsejéig várnak a sztrájk ki, vagy ki nem mondásával.

A Hymnusz eléneklésével ért véget a gyűlés, melynek egy nem várt tót hang adta meg a legszínesebb, legmegkapóbb fináléját:

„Éljen a szeretett, független magyar haza!”

Igen sok, szép és tanulságos kommentárt lehetne az itt leírtakhoz fűzni, de

mikor ugyanis azt mondják hogy „a kutya ugat, a karaván halad.” Sapiienti sat.

Egy vidéki takarékpénztár.

A »Bátvidéki takarékpénztár r.-társaság« első negyedévi működéséről most számol be. A beszámolóból közöljük a következőket:

A pénztárat 1000 drb 100 koronás n. é. névre szóló részvényekbe fektetett 100.000 korona alaptőkével alakult, mely 202 részvényes között oszlik meg. Az alaptőkének az alapítási tervzet értelmében csak 70%-a, azaz 70.000 korona vonatott be, míg a hátralékos 30%-a 1908, március hó végéig fizetendő. A részvényesek többsége Bát és vidéke földmives gazdái, továbbá megyei és állami tisztviselők, főtisztviselők, földbirtokosok, nagyobb cégek, egyletek, testületek, pénztáratok és több vármegyei előkelőségből áll. Már a részvényesek névsorából szembeötlök az a bizalom, melyben e vállalatot már alakulásakor részesítették a részvények jegyzői.

Ügyködését f. év január hó 1-én kezdte meg s máris a következő szép adatokban tüntetheti föl három hónapos üzleteredményét 336.985,56 korona pénztárforgalommal: Beérkezett márc. 31-ig 404 kölcsönkérvény összesen 144.851 korona értékben, melyből az igazgatósági gyűléseken folyósításra 320 szavaztatott meg összesen 110.715 korona értékben, míg ellenben 84 kérvény 31.100 korona értékben lebonyolításra nem volt elfogadható. A megszavazott kölcsönből 103.851 korona, mint váltókölcsön, 4600 korona mint bekebelezett kötvénykölcsön és 2300 korona mint folyószámlai előleg nyert elintézt. Ezeknek bevételezett kamatjövödelme 3627,95 korona; volt ezenkívül 21.225 korona más pénztáratnál elhelyezett takaréketét, mely 315,94 korona kamatot jövedelmezett, mindezekhez még a díjak és jutalékokból befolyt 207,34 korona is jövedelmezőleg járul, úgy hogy a 3 hónapi összes bruttó jövedelem 4151,23 korona.

Hogy tiszta képét nyujtsuk a rohamosan emelkedő üzletkörnek erre talán elégséges az alábbi összeállítás:

Januári ösz. kihelyezés 26.298 K 934,68 K kam. és jut. jövedelemmel.

Febr. összes kihelyezés 39.966 K 1350,19 K kam. és jut. jövedelemmel.

Márc. összes kihelyezés 44.487 K 1866,36 K kam. és jut. jövedelemmel.

Összes 1/4 évi kihely. 110.751 K 4151,23 K kam. és jut. jövedelemmel.

Az elmúlt három hónapban tömegesen jelentkeztek a takarékbetevők is; összesen 164-en helyezték el tőkéiket e pénztárathez gyümölcsözésre mintegy 100.000 korona értékben 4,50% betétjé mellett. Az összes pénztárat érdekeltséget összesen 770 tag képviseli; ezek tulnyomó része Hontvármegyére esik, míg a kisebbség Pest-, Nógrád-, Bars-, Nyitra-, Zólyom-, Gömör-, Moson-, Jásznagykunszabolnokvármegyéék és Észak-Amerika között oszlik meg.

Az ügyletszerzésben, vezetésben, lebonyolításban és az ellenőrzésben aktív szerep jut az igazgatóságnak, élén az elnökigazgatóval és ügyvezető igazgatóval, a tisztikarnak, a

felügyelő-bizottságnak, az intézeti ügyész- és jogtanácsosnak; a választmányi tanácsnak és a vidéken működő pénztárat tudósítóknak. Minthogy a 7 éves Bati Hitelszövetkezet fel-számolóása a napokban közgyűlésileg kimondott, így most már ennek összes aktív és passzív vagyontól ügyleteit is lebonyolítja s ezáltal egy egész pénztárat üzletkörrel tetemesen fog gazdagodni az új Bati Vidéki Takarékpénztár, melynek 1/4-éves működése után is már annyira keresettek részvényei, hogy — a különösen legutóbbi időkben — napoként átlag 8—10 részvényre adatik be jegyzés. Az ügyfelek is nap-nap után tömegesen jelentkeznek, már leginkább azért is, mert Batiiban oly pénztáratot lelnek fel, ahol ügyletük minden más pénztáratnál előnyösebb és gyorsabb elintéztést nyer.

Mathematikailag már is előirányozható, hogy az eddig elért forgalomhoz mérten a részvényekbe fektetett tőke az első évben meghozza az 5³/₄%—6%/os kamatot, figyelembe nem véve ezen számításnál a bizonyos várható emelkedést és a bati hitelszövetkezettől átveendő, tekintélyes számú ügyletet.

Ezen szép működés, gyors fellendítés a pénztáratnak teljes életképességet ígér. Ehez járul még a belső szervezetség mellett a kívárlól irányuló bizalom és a szakszerű, tapasztatos vezetés is.

HIREK.

— Kinevezések. A földmivelésügyi miniszter az állami kezelésbe vett községi s némely más erdőket és kopár területeket kezelő erdőtisztek létszámában Harvich Ernő uradalmi erdőtiszteket a segesvári m. kir. állami erdőhivatalhoz erdészjelöltté, Braxatoris Zoltán végzett erdészeti főiskolai halgatót, a magyarországi kincstári erdőket kezelő erdőtisztek létszámába a lipitújvári főerdőhivatalhoz, ideiglenes minőségű m. kir. erdőgyakornokká nevezte ki.

— Az „Első selmecebányai inggyár részvénytársaság“ f. hó 14-én d. u. 2 órakor tartotta alakuló közgyűlést. A közgyűlést az alapítók megbízásából Ungár Kálmán dr. ügyvéd nyitotta meg s letette az aláírási ivateket, melyek szerint az összes részvények jegyeztettek. A közgyűlés ezután elnöknek Ungár Kálmán dr.-t, jegyzőnek pedig Tandlich Ignác dr.-t választotta meg. Az elnök mindenekelőtt bizottságot küldött ki a határozatképesség megállapítására Bartha Béla dr. és Vojtás Mátyás részvényesek személyében. A bizottság konstatálja, hogy 459 részvény képviselőtében, mely 204 szavazatot képvisel, jelen van 52 részvényes. Ezután felolvasták az alapszabálytervezetet, melynek minden egyes pontját alapos vita tárgyává tették s azt a szükséges módosításokkal elfogadták s ennek alapján kimondták a megalakulást. Az alakuló gyűlés intézkedett a tisztviselői állások szervezéséről és díjazásáról is. Megállapították a következő tisztviselői állásokat. Ügyvivő igazgató (alapfizetése 5000 korona, mely a tantiémmel 6000 koronánál többre nem emelkedhetik); könyvelő (fizetése 2400 korona); utazó (alapfizetés 2400 korona, megfelelő napidíj és tantiém, melyet az

zsenialitás népi motivumokat gyűjt. Min-tát vesz a magyar pöregatyáról, ellesi a cigány nadrágról a piros főtöt, nótát tanul a kutbaugrásról, históriát a szív megrepedéséről, stb. stb. — és a bolygó fantázia khaotikus benyomásokkal tér meg teknőben vágkáló gazdájához.

Viaszkos Mihály agyán oly szép lány képe cikázik át, — kibe legalább is ket-ten beleszeretnek. Vetélytársak burjú-zanak a kis lány körül . . . A zseni vi-harzni kezd.

. . . Ah! — kiált . . . érzem . . . a Múza csókol . . . Eszmém van . . . Eb-ből népszínmű lesz . . . El, ti mézes tek-nők kovászos határai! (Földhöz vágja a teknőket.) Tovább, — tovább a zsenialitás mezején! A méz a poézishez vezérelt. Költő vagyok. Papirost nekem s tin-tát! . . .

. . . A vetélytársak már keresik egy-mást . . . Mézes száju Múzsám! — melyik-nek adjam a lányt? . . . Egynek meg kell halni. E nélkül nincs élet a drámá-ban. Csak így érdekes . . . Oroszlánt hoz-zatok. Tépje szét az egyiket . . . Pom-pás! . . . De . . . Ah! Ez nem lehet. Hova lenne a magyar virtus? . . . Rö-pítsen golyót egyik a másik hasába . . . Ez már beszéd. Fényes drámai gondolat. Így csendörök is szerepelhetnek, — a darab rémesebb és szinesebb lesz . . . A gyilkost börtönbe viszik.

Hm! de mi lesz az ártatlan kis lány-nyal? . . . Hát ő *mindenké* legyen? . . . Vagy bánatában meghaljon? . . . Eh, — pénz beszél, kutya ugat. Az após kiváltja a gyilkost s zum Trutz, mégis össze-hozom a szerető sziveket.

Fertig. Jetzt kommt die Moral.

„Csak jól agyon, hogy meg ne sán-tuljon . . .“

IFJUSÁG.

Közgyűlés.

Régen keltett az ifjuság között közgyűlés olyan érdeklődést, mint a f. hó 12-iki. Már esti 8 óra előtt vonultak föl egyes csoportok a főiskolára, ezeknek vitatkozásából nagyon is kiértett, hogy valaki minden ok nélkül feltűzelte egy olyan dolog leszavazásá-ra, melynek helyességét később már majd-nem mindenki elismerte. Leszavazták pedig az idén Egerben megtartandó diákkongressz-uson való részvételt, illetve annak ilyen értelemben való tárgyalását.

Márkos elnök fél 9 órakor megnyitván a közgyűlést, felkérte Váczy Mihály jegyzőt a mult gyűlés jegyzőkönyvének felolvasására, melynek hitelesítése után rátért a 2. pontra, az elnöki jelentésre.

Beszámolt a március 15-iki ünnepélyről, a Gyermekvédő Liga kérésére a gyűjtő urna melletti őrségállásról, a 48-as pártkör zászló-avatásának ünnepélyén való részvételtől, a pesti műegyetemi hallgatók fogadásáról.

Bejelenti továbbá két tagnak: Ponnertnek és Spangelnek a körből való kilépését. Pus-kás indítványozza, kérje fel a közgyűlés Ponnert és Spangelt, hogy adják elő alapos indokaikat, ami őket a körből való kilépésre birta. Mert ez az eljárás maga után von-hatja a többiek hasonló viselkedését, ami

káros volna nemcsak a körre, hanem az eddig még mindig fennálló jó ifjusági életre is. Feleliti, hogy pár évvel ezelőtt még a szegyetáblára voltak kiírva azok, kik nem voltak a kör tagjai. Puskás indítványa elfo-gadtatik.

Majd felszólította az elnök a könyvtárt, leltárt és pénztárt felülvizsgáló bizottságokat, hogy tegyék meg jelentésüket. Ugy ezeket, mint az elnök jelentését a közgyűlés tuda-másul vette.

Ezután következett a tisztviselők beszámolója. Pohl főtitkár jelentette, hogy Csorba Ödöntől, mint a bankai legényegylet igazga-tójától egy felhívás érkezett a körhöz gyűj-tőivel együtt, hogy szükségét szenvedő egy-letük számára adakozzunk. A helyszínén megindított tömeges gyűjtés eredménye 10·10 K. lett. Majd kivonalazza a május 1—5-ig Egerben megtartandó kongresszus ügyét. Je-lentésének tudomásul vétele után a közgyű-lés elhatározza, hogy ezt a dolgot a tisztvi-selők beszámolója után fogja tárgyalni.

Gácser pénztáros jelentését, valamint Tö-mösközy főkönyvtáros beszámolóját a köz-gyűlés elfogadta.

Ezután Marek háznagy és énekarvezető, Puskás zenekarvezető, és az egészségügyi bizottság jelentése következett, melyek tuda-másul szolgáltak.

A házalapkezelő bizottság elnöke Ribian-szky dr. jelentette, hogy az új ház kérdése már közel áll a megoldáshoz. Alkuba bo-csátkoztak egy pár telekre s talán már egy hét mulva birtokosa leszünk egy teleknek, amelyre építhetünk. E célból nemsokára a Népbankkal is megkezdik a tárgyalást. Jelen-tését helyesléssel tudomásul vették.

A diákkongresszuson való részvétel ügye most került behatóbb tárgyalás alá. Először Kiss Béla szólalt fel és iparkodott a diá-kongresszusok teljes tétlenségéről képet nyújtani, felhossa egy tavalyi közgyűlés azon határozatát, hogy mindaddig nem megyünk kongresszusra, míg eredményes működést nem látunk. Végül indítványozza, hogy a diákkongresszus kérdését egyszer és minden-korra vegyék le a napirendről.

Puskás vele szemben az M. B. D. Sz. fontosságáról tesz említést, és körvonalazza egy ilyen országos testületnek égető szüksé-gességét. Ezt belátták a felsőbb körökben is és több kultuszminiszter értekezett az egye-temi hallgatókkal ennek létesítése ügyében. Sok esetben fordultak már a külföldről a magyar diákság országos szervezetéhez, de miután ilyen nem volt, az egész nevében a budapesti ifjuság vezetősége volt kénytelen minden megbízás nélkül válaszolni. Ennek a nagyfotosságú szövetségnek megalakításá-ban nekünk, mint az ország harmadik hely-lyén álló főiskola ifjuságának, nem lehet ki-vonni magukat. Konkrét indítványt nem tesz, de kéri a közgyűlést, küldjön el Egerbe kép-viselőket.

Pohl indítványozza, hogy 2, esetleg 3 ta-got küldjön ki a közgyűlés közköltségen, ket-ten, hárman pedig valószínűleg vállalkoznak, hogy saját költségükön menjenek el a kongresszusra. 5—6 ember már elég tekintélyes szám, hogy ottani működésüknek sulya legyen.

Mielőtt azonban ezen indítványt megtár-gyalták volna, Marek az alapszabályokra hi-vatkozva kijelentette, hogy mindaddig nem

lehet ezt tárgyalni, míg a kongresszusra vo-natkozó tavalyi határozatot a közgyűlés ha-tályon kívül nem helyezi, és a jelenlevők 1/2-része ki nem mondja a tárgyalást.

Ekkor az izgatottság és láрма oly magas fokra hágott, hogy Márkos elnök jónak látta a gyűlést azon napra beszűntetni.

A folytatólagos közgyűlés f. hó 15-én tar-tatott meg kisebb érdeklődés mellett. — Mindjárt az elején feltette az elnök a kér-dést, vajjon ohajtja-e a gyűlés a kongressz-us tárgyalásának folytatását vagy nem? — Miután a többség ellene volt, levették a napirendről.

Azonban a közgyűlés megengedte Puskás Jenőnek, hogy felvilágosításképen még szől-hasson erre tárgyra vonatkozólag. Beszédé-ben ismételt igen ügyesen kifejtette a M. B. D. Sz. létesítésének, valamint a diák-kongresszuson való képviseltetés szükségese-gét, amely beszédével olyan frenetikus ha-tást ért el, hogy a közgyűlés biztosan bele-ment volna a dologba, ha már nem lett volna késő.

Majd Várnay mondott le a választmányi tagságról, ki helyébe Krause Ágoston vá-lasztatott be.

Ezután az interpellációkra és indítványokra került a sor.

Több tárgy hiányában a gyűlés véget ért.

— A Dunántúli Kör hétfőn este tar-totta tisztújító közgyűlését. Elnöknek egyhan-gulag Goda Eleket választották meg. Fő-jegyző: Lülük Gyula, jegyző: Jáni Miksa, pénztáros: Balogh István, könyvtáros: Stumpfolt Ernő, ellenőr: Ujvári Géza lett.

EGYLETI ÉLET.

Köszönet.

A zászlóavatás lélekemelő, fenséges ün-nepe után köszönetet mondunk a díszes hölgykoszorúnak, kik részvételükkel a zászlót még becsesebbé tették előttünk, a főiskolai kör elnökségének az ünnepély rendezésében való részvételért, s mind-azoknak, kik megjelenésükkel az ünnepély fényét emelték.

A függetlenségi és 48-as pártkör elnöksége.

MULATSÁGOK.

— Szinielőadás és táncmultság. Vasárnap tartotta a „Munkások rokkant-és nyugdíjgyesülete“ multságát Horváth Kálmán polgármester védnökségével. Előre is konstatáljuk, hogy nagyon sokan voltak jelen, különösen a város intelligenciája szép számmal volt képviselve. A multság busásan jövedelmezett volna, ha nem adtak volna elő egy „népszínművet“ is. Ez azonban felemészttette a szép bevétel tekintélyes részét. Elismeréssel voltunk és vagyunk mindenkor az igyekezet, szépre és nemesre való törekvés iránt. Most is dicsérettel emlékezünk meg szindarabban szereplőkről, akik jobb sorsra érdemes igyekezettel működtek közre a szindarab előadásában. A „népszínműről“

fiatalabbak szilajsága s meggondolatlan-sága az utolsó fegyvert, a sztrájkot kívánta, ott az ő okos beszéde nyomán elült a káros hév, s ezt a ma még nagyon hasznos nyugalom váltotta fel.

Ha az ő beszédének kivonatát adjuk, megadtuk a gyűlésről a legkedvezőbb tudósítást.

Megnyitván a gyűlést, előadja, miszerint dr. Ungár Kálmán selmecebányai ügyvéd vezetése mellett egy munkásküldöttség járt Wekerle Sándor pénzügyminiszternél. A küldöttség a munkabéreknek felemelését kérte. A miniszter 25—30% béremelést ígért, ami azonban tényleg még ma sem történt meg. Azért jöttek össze tehát, hogy a továbbiakra nézve tanácskozzanak.

— Ügyünk — ugymond — tiszta és jogos. Hogy azonban jogos követelésünket megkapjuk, annak elérésére ne valami gorbomással vagy erőszakkal harcoljunk, hanem tisztességes munkával, mert amint tudomásom van róla, az urak is jó szemmel nézik mozgalmunkat. Dolgozzunk továbbra is szorgalmasan, mutassuk meg, hogy tudunk dolgozni, — mert aki dolgozik, az fizetést is kérhet, mégpedig munkájának megfelelő megérdemelt fizetést és ezzel többre megyünk, mintha sztrájkolnánk.

Ungár Kálmán dr. Treiternek a szavait magyarul ismételve kifejti, hogy a munkásnak három fegyvere van. A gyűlékezési jog, a kérelmezési jog és a sztrájk.

Használni kell az első két fegyvert előbb, s ha ez eredményre nem vezetne, csak akkor, a legvégső esetben szabad hozzányulni a legutolsó fegyverhez. Adjának be kérvényt a minisztériumhoz, melyet a polgármester kedden felvisz Budapestre s ő maga fog eljárni ügyükben. Várjanak május 1-ig s csak ha ez a nap sem hozná meg az eredményt — nyuljanak a bérharcához.

Beer János bányamunkás is ugyanezt ajánlja. Várjanak május 1-ig. Ekkor újabb gyűlést tartsanak.

Általános kiáltások hallatszanak: „Mondjuk ki rögtön a sztrájkot. Allunk elibe! . . .

Ekkor következtek Treiter Jánosnak igazi érdemes szavai, melyek megteremtették a nép nyugalomát.

Dolgozni ész nélkül — ugymond, nem helyes. Mindenki gondolja meg, mit csinál. Tudjátok, mi az a sztrájk? Ennek nem két napig kell ám tartani, hanem hosszú ideig; ez nem játék, hanem komoly dolog. S vajjon ki ad ezen idő alatt családoknak enni?

Bámulatos higgadsága s okos beszéde aztán meggyőzte a munkásokat, kik most már egyhangulag belementek abba, hogy május elsejéig várnak a sztrájk ki, vagy ki nem mondásával.

A Hymusz eléneklésével ért véget a gyűlés, melynek egy nem várt tót hang adta meg a legszínesebb, legmegkapóbb fináléját:

„Éljen a szeretett, független magyar haza!”

Igen sok, szép és tamulóságos kommentárt lehetne az itt leírtakhoz fűzni, de

mikor ugyanis azt mondják hogy „a kutya ugat, a karaván halad.” Sapiienti sat.

Egy vidéki takarékpénztár.

A »Bátvidéki takarékpénztár r.-társaság« első negyedévi működéséről most számol be. A beszámolóból közöljük a következőket:

A pénztár 1000 drb 100 koronás n. é. névre szóló részvényekbe fektetett 100.000 korona alaptőkével alakult, mely 202 részvényes között oszlik meg. Az alaptőkének az alapítási tervzet értelmében csak 70%-a, azaz 70.000 korona vonatott be, míg a hátralékos 30%-a 1908, március hó végéig fizetendő. A részvényesek többsége Bát és vidéke földmives gazdái, továbbá megyei és állami tisztviselők, főtisztviselők, földbirtokosok, nagyobb cégek, egyletek, testületek, pénztárak és több vármegyei előkelőségből áll. Már a részvényesek névsorából szembeötlök az a bizalom, melyben a vállalatot már alakulásakor részesítették a részvények jegyzői.

Ügyködését f. év január hó 1-én kezdte meg s máris a következő szép adatokban tüntetheti föl három hónapos üzleteredményét 336.985-56 korona pénztárforgalommal: Beérkezett márc. 31-ig 404 kölcsönkérvény összesen 144.851 korona értékben, melyből az igazgatósági gyűléseken folyósításra 320 szavaztatott meg összesen 110.715 korona értékben, míg ellenben 84 kérvény 31.100 korona értékben lebonyolításra nem volt elfogadható. A megszavazott kölcsönből 103.851 korona, mint váltókölcsön, 4600 korona mint bekebelezett kötvénykölcsön és 2300 korona mint folyószámlai előleg nyert elintézt. Ezeknek bevételezett kamatjövödelme 3627-95 korona; volt ezenkívül 21.225 korona más pénztárnál elhelyezett takarékbetét, mely 315-94 korona kamatot jövedelmezett, mindezekhez még a díjak és jutalékokból befolyt 207-34 korona is jövedelmezőleg járul, úgy hogy a 3 hónapi összes bruttó jövedelem 4151-23 korona.

Hogy tiszta képét nyújtsuk a rohamosan emelkedő üzletkörnek erre talán elégséges az alábbi összeállítás:

Januári ösz. kihelyezés 26.298 K 934-68 K kam. és jut. jövedelemmel.

Febr. összes kihelyezés 39.966 K 1350-19 K kam. és jut. jövedelemmel.

Márc. összes kihelyezés 44.487 K 1866-36 K kam. és jut. jövedelemmel.

Összes 1/4 évi kihely. 110.751 K 4151-23 K kam. és jut. jövedelemmel.

Az elmúlt három hónapban tömegesen jelentkeztek a takarékbetevők is; összesen 164-en helyezték el tőküket a pénztárhoz gyümölcsözésre mintegy 100.000 korona értékben 4-5% betétük mellett. Az összes pénztári érdekeltséget összesen 770 tag képviseli; ezek tulnyomó része Hontvármegyére esik, míg a kisebbség Pest-, Nógrád-, Bars-, Nyitra-, Zólyom-, Gömör-, Moson-, Jásznagykunszolgovarmegyék és Észak-Amerika között oszlik meg.

Az ügyletszerzésben, vezetésben, lebonyolításban és az ellenőrzésben aktív szerep jut az igazgatóságnak, élén az elnökgazgatóval és ügyvezető igazgatóval, a tisztikarnak, a

felügyelő-bizottságnak, az intézeti ügyész- és jogtanácsosnak; a választmányi tanácsnak és a vidéken működő pénztári tudósítóknak. Minthogy a 7 éves Bati Hitelszövetkezet fel-számolása a napokban közgyűlésileg kimondatott, így most már ennek összes aktív és passzív vagyonát illető ügyleteit is lebonyolítja s ezáltal egy egész pénztári üzletkörrel tetemesen fog gazdagodni az új Bati Vidéki Takarékpénztár, melynek 1/4-éves működése után is már annyira keresettek részvényei, hogy — a különösen legutóbbi időkben — napoként átlag 8—10 részvényre adatik be jegyzés. Az ügyletek is nap-nap után tömegesen jelentkeznek, már leginkább azért is, mert Bati-ban oly pénztárat lelnek fel, ahol ügyletük minden más pénztárnál előnyösebb és gyorsabb elintéztést nyer.

Mathematikailag már is előirányozható, hogy az eddig elért forgalomhoz mérten a részvényekbe fektetett tőke az első évben meghozza az 5 3/4%-6%-os kamatot, figyelembe nem véve ezen számításnál a bizonyos várható emelkedést és a bati hitelszövetkezettől átveendő, tekintélyes számú ügyletet.

Ezen szép működés, gyors fellendülés a pénztárnak teljes életképességet ígér. Ehez járul még a belső szervezethez mellett a kívülről irányuló bizalom és a szakszerű, tapasztalt vezetés is.

HIREK.

— **Kinevezések.** A földmivelésügyi miniszter az állami kezelésbe vett községi s némely más erdőket és kopár területeket kezelő erdőtiszték létszámában Harvich Ernő uradalmi erdőtisztet a segesvári m. kir. állami erdőhivatalhoz erdészjelöltté, Braxatoris Zoltán végzett erdészeti főiskolai halgatót, a magyarországi kincstári erdőket kezelő erdőtiszték létszámába a lipótújvári főerdőhivatalhoz, ideiglenes minőségű m. kir. erdőgyakornokká nevezte ki.

— Az „Első selmecebányai inggyár részvénytársaság“ f. hó 14-én d. u. 2 órakor tartotta alakuló közgyűlését. A közgyűlést az alapítók megbízásából Ungár Kálmán dr. ügyvéd nyitotta meg s letette az aláírási ivateket, melyek szerint az összes részvények jegyeztettek. A közgyűlés ezután elnöknek Ungár Kálmán dr.-t, jegyzőnek pedig Tandlich Ignác dr.-t választotta meg. Az elnök mindenekelőtt bizottságot küldött ki a határozatképesség megállapítására Bartha Béla dr. és Vojtás Mátyás részvényesek személyében. A bizottság konstatálja, hogy 459 részvény képviselőjében, mely 204 szavazatot képvisel, jelen van 52 részvényes. Ezután felolvasták az alapszabálytervezetet, melynek minden egyes pontját alapos vita tárgyává tették s azt a szükséges módosításokkal elfogadták s ennek alapján kimondták a megalakulást. Az alakuló gyűlés intézkedett a tisztviselői állások szervezéséről és díjazásáról is. Megállapították a következő tisztviselői állásokat. Ügyvivő igazgató (alapfizetése 5000 korona, mely a tantiémmel 6000 koronánál többre nem emelkedhetik); könyvelő (fizetése 2400 korona); utazó (alapfizetés 2400 korona, megfelelő napidíj és tantiém, melyet az

zsenialitás népi motivumokat gyűjt. Min-tát vesz a magyar pöregatyáról, ellesi a cigány nadrágról a piros főtöt, nótát tanul a kutbaigrásról, históriát a szív megrepedéséről, stb. stb. — és a bolygó fantázia khaotikus benyomásokkal tér meg teknőben vájkáló gazdájához.

Viaszkos Mihály agyán oly szép lány képe cikázik át, — kibe legalább is ket-ten beleszeretnek. Vetélytársak buzján-zanak a kis lány körül . . . A zseni vi-harzni kezd.

. . . Ah! — kiált . . . érzem . . . a Múzsza esőkök . . . Ezzem van . . . Eb-ből népszínmű lesz . . . El, ti mézes tek-nők kovászos határai! (Földhöz vágja a teknőket.) Tovább, — tovább a zsenialitás mezején! A méz a poézishez vezérelt. Költő vagyok. Papirost nekem s tin-tát! . . .

. . . A vetélytársak már keresik egy-mást . . . Mézes száju Múzsám! — melyik-nek adjam a lányt? . . . Egynek meg kell halni. E nélkül nincs élet a drámá-ban. Csak így érdekes . . . Oroszlánt hoz-zatok. Tépje szét az egyiket . . . Pom-pás! . . . De . . . Ah! Ez nem lehet. Hova lenne a magyar virtus? . . . Rö-pítsen golyót egyik a másik hasába . . . Ez már beszéd. Fényes drámai gondolat. Így csendörök is szerepelhetnek, — a darab rémesebb és szívesebb lesz . . . A gyilkost börtönbe viszik.

Hm! de mi lesz az ártatlan kis lány-nyal!? . . . Hát ő *mindenkis* legyen? . . . Vagy bánatában meghaljon? . . . Eh, — pénz beszél, kutya ugat. Az após kiváltja a gyilkost s zum Trutz, mégis össze-hozom a szerető sziveket.

Fertig. Jetzt kommt die Moral.

„Csak jól agyon, hogy meg ne sán-tuljon . . .“

IFJUSÁG.

Közgyűlés.

Régen keltett az ifjuság között közgyűlés olyan érdeklődést, mint a f. hó 12-iki. Már esti 8 óra előtt vonultak föl egyes csoportok a főiskolára, ezeknek vitatkozásából nagyon is kiérzett, hogy valaki minden ok nélkül feltűzelte egy olyan dolog leszavazásá-ra, melynek helyességét később már majd-nem mindenki elismerte. Leszavazták pedig az idén Egerben megtartandó diákkongressz-uszon való részvételt, illetve annak ilyen értelemben való tárgyalását.

Márkos elnök fél 9 órakor megnyitván a közgyűlést, felkérte Váczy Mihály jegyzőt a mult gyűlés jegyzőkönyvének felolvasására, melynek hitelesítése után rátért a 2. pontra, az elnöki jelentésre.

Beszámolt a március 15-iki ünnepélyről, a Gyermekvédő Liga kérésére a gyűjtő urna melletti őrségállásról, a 48-as pártkör zászlóavatásának ünnepélyén való részvételtől, a pesti műegyetemi hallgatók fogadásáról.

Bejelenti továbbá két tagnak: Ponnertnek és Spangelnek a körből való kilépését. Pus-kás indítványozza, kérje fel a közgyűlés Ponnert és Spangelt, hogy adják elő alapos indokaikat, ami őket a körből való kilépésre bírta. Mert ez az eljárás maga után von-hatja a többiek hasonló viselkedését, ami

káros volna nemcsak a körre, hanem az eddig még mindig fennálló jó ifjusági életre is. Feleliti, hogy pár évvel ezelőtt még a szégyentáblára voltak kiírva azok, kik nem voltak a kör tagjai. Puskás indítványa elfo-gadtatik.

Majd felszólította az elnök a könyvtárt, leltárt és pénztárt felülvizsgáló bizottságokat, hogy tegyék meg jelentésüket. Ugy ezeket, mint az elnök jelentését a közgyűlés tudomásul vette.

Ezután következett a tisztviselők beszámolója. Pohl főtitkár jelentette, hogy Csorba Ödöntől, mint a bankai legényegylet igazga-tójától egy felhívás érkezett a körhöz gyűjtő-vel együtt, hogy szükségét szenvedő egy-letük számára adakozzunk. A helyszínen megindított tömeges gyűjtés eredménye 10-10 K. lett. Majd kövonalazza a május 1—5-ig Egerben megtartandó kongresszus ügyét. Je-lentésének tudomásul vétele után a közgyű-lés elhatározza, hogy ezt a dolgot a tisztvi-selők beszámolója után fogja tárgyalni.

Gácsér pénztáros jelentését, valamint Töm-sközy főkönyvtáros beszámolóját a köz-gyűlés elfogadta.

Ezután Marek háznagy és énekarvezető, Puskás zenekarvezető, és az egészségügyi bizottság jelentése következett, melyek tudomásul szolgáltak.

A házalapkezelő bizottság elnöke Ribian-szky dr. jelentette, hogy az új ház kérdése már közel áll a megoldáshoz. Alkuba bo-csátokoztak egy pár telekre s talán már egy hét mulva birtokosa leszünk egy teleknek, amelyre építhetünk. E célból nemsokára a Népbankkal is megkezdí a tárgyalást. Jelen-tését helyesléssel tudomásul vették.

A diákkongresszuson való részvétel ügye most került behatóbb tárgyalás alá. Először Kiss Béla szólalt fel és iparkodott a diákkongresszusok teljes tértelenségéről képet nyújtani, felhossa egy tavalyi közgyűlés azon határozatát, hogy mindaddig nem megyünk kongresszusra, míg eredményes működést nem látunk. Végül indítványozza, hogy a diákkongresszus kérdését egyszer és minden-korra vegyék le a napirendről.

Puskás vele szemben az M. B. D. Sz. fontosságáról tesz említést, és körvonalazza egy ilyen országos testületnek égető szükség-ségét. Ezt belátták a felsőbb körökben is és több kultuszminiszter értekezett az egye-temi hallgatókkal ennek létesítése ügyében. Sok esetben fordultak már a külföldről a magyar diákság országos szervezetéhez, de miután ilyen nem volt, az egész nevében a budapesti ifjuság vezetősége volt kénytelen minden megbízás nélkül válaszolni. Ennek a nagyonfontosságú szövetségnek megalakításá-ban nekünk, mint az ország harmadik helyén álló főiskola ifjuságának, nem lehet ki-vonni magukat. Konkrét indítványt nem tesz, de kéri a közgyűlést, küldjön el Egerbe kép-viselőket.

Pohl indítványozza, hogy 2, esetleg 3 ta-got küldjön ki a közgyűlés közköltésén, ket-ten, hárman pedig valószínűleg vállalkoznak, hogy saját költségükön menjenek el a kongresszusra. 5—6 ember már elég tekintélyes szám, hogy ottani működésüknek sulya legyen.

Mielőtt azonban ezen indítványt megtár-gyalták volna, Marek az alapszabályokra hi-vatkozva kijelentette, hogy mindaddig nem

lehet ezt tárgyalni, míg a kongresszusra vo-natkozó tavalyi határozatot a közgyűlés ha-tályon kívül nem helyezi, és a jelenlevők $\frac{1}{2}$ -része ki nem mondja a tárgyalást.

Ekkor az izgatottság és lármá oly magas fokra hágott, hogy Márkos elnök jónak látta a gyűlést azon napra beszűntetni.

A folytatólagos közgyűlés f. hó 15-én tar-tatott meg kisebb érdeklődés mellett. — Mindjárt az elején feltette az elnök a kér-dést, vajjon óhajtja-e a gyűlés a kongressz-us tárgyalásának folytatását vagy nem? — Miután a többség ellene volt, levették a napirendről.

Azonban a közgyűlés megengedte Puskás Jenőnek, hogy felvilágosításképen még szól-hasson erre tárgyra vonatkozólag. Beszédé-ben ismételtén igen ügyesen kifejtette a M. B. D. Sz. létesítésének, valamint a diák-kongresszuson való képviseltetés szükséges-ségét, amely beszédével olyan frenetikus ha-tást ért el, hogy a közgyűlés biztosan bele-ment volna a dologba, ha már nem lett volna késő.

Majd Várnay mondott le a választmányi tagságról, ki helyébe Krause Ágoston vá-lasztatott be.

Ezután az interpellációkra és indítványokra került a sor.

Több tárgy hiányában a gyűlés véget ért.

— **A Dunántúli Kör** hétfőn este tar-totta tisztújító közgyűlését. Elnöknek egyhan-gulag Goda Eleket választották meg. Fő-jegyző: Lüllik Gyula, jegyző: Jáni Miksa, pénztáros: Balogh István, könyvtáros: Stumpfolt Ernő, ellenőr: Ujvári Géza lett.

EGYLETI ÉLET.

Köszönet.

A zászlóavatás lélekemelő, fenséges ün-nepe után köszönetet mondunk a díszes hölgykoszorúnak, kik részvételükkel a zászlót még becsesebbé tették előttünk, a főiskolai kör elnökségének az ünnepély rendezésében való részvételért, s mind-azoknak, kik megjelenésükkel az ünnepély fényét emelték.

A függetlenségi és 48-as pártkör elnöksége.

MULATSÁGOK.

— **Szinielőadás és táncmultság.** Vasárnap tartotta a „Munkások rokkant-és nyugdíjgyegete“ multságát *Horváth Kálmán* polgármester védnökségével. Előre is konstatáljuk, hogy nagyon sokan voltak jelen, különösen a város intelligenciája szép számmal volt képviselve. A multság busásan jövedelmezett volna, ha nem adtak volna elő egy „népszínművet“ is. Ez azonban felemésztette a szép bevétel te-kintélyes részét. Elismeréssel voltunk és vagyunk mindenkor az igyekezet, szépre és nemesre való törekvés iránt. Most is dicsérettel emlékezünk meg a színdarabban szereplőkről, akik jobb sorsra érdemes igyekezettel működtek közre a színdarab előadásában. A „népszínműről“

magáról kritikát nem irunk. *Kritikát csakis a rendőrségről írhatunk*, amely megengedte, hogy a Vetélytársak című négyfelvonásos népszínművet, amelynek *alapeszmeje a gyilkosság apoteózisa*, Selmecebányán előadhassák.

A hős lelvi vetélytársát, mikor az szerelmi tárgyát az oltárhoz vezeti. A gyilkost másnap elfogják a csendőrök, de a leány apja kiváltja a legényt a csendőrök kezéből, s még aznap a két szerelmes meg is esküszik.

A közízlést s etikai felfogást legjobban jellemzi az a tény, hogy dicsérői is akadtak nagyon sokan az előadott darabnak, nemcsak a szerző egyszerűbb kartársai, hanem mint véletlenül saját magunk halottuk, az intelligens emberek közül is, akik siettek dicsőítésére a szerzőnek.

Sajnáljuk nagyon a szereplőket, akik bizonyára nagyon szép hatást értek volna el egy Éjjel az erdőn, Tót leány, Piros bugyelláris, vagy bármely más klasszikus népszínműben.

Az előadás után tánc volt reggelig.

— **A hegybányai kath. népkör ifjúsága** műkedvelő hölgyek közreműködésével f. évi április hó 20-án (szombat) Hegybányán, a régi zárdaépület nagytermében a házi-ipar fejlesztésére létesített alap javára zártkörű színelőadást rendez. Színtre kerül Blumenthal és Kadelburg háromfelvonásos bohózata: *Mozgó fényképek*. Szereplők a színdarabban: Kapor Kálmán — *Schmidt* Károly; Mariska, a felesége — *Istvanik* Milike; Göncös Bálint, az apósa — *Vidó* József; Róza, a felesége — *Stefanka* Margit; Kazár Vilma — *Istvanik* Mariska; Kaján Tóbiás — *Novák* József; Menszky Borisz — *Gál* Géza; Julis, szobaleány — *Dzsbane* Gabi; Gombos, könyvvezető — *Weisz* Árpád; Ladányi — *Szép* Győző. Kezdeté este fél nyolc órakor. Belépti-díj: Számozott ülőhely 1 kor. 60 fill., számozatlan ülőhely 1 kor., állóhely 60 fillér. Színház után tombola lesz. Egy jegy ára 1 korona.

Szerkesztői üzenetek.

(Kéziratokat nem adunk vissza, névtelen levelekre nem válaszolunk.)

Sz. A. dr. Bált. Kiszedettük, s mint láthatja, hoztuk is. Üdvözlét.

HIRDETÉSEK.

Fényképészethez

szükséges összes cikkek igen nagy választékban kaphatók

Grohmann Gyula

könyv- és papirkereskedésében.

Felhívás!

A bakabányai kölcsönös segélyző egyesület a m. kir. Kuriának a *társaság feloszlását* elrendelő 1311/V. 1906. sz. ítélő és *1907. évi február 24-én* tartott *rendkívüli közgyűlésében* hozott határozata folytán felszámolás alatt állván, az 1875: XXXVII. t.-c. 249. §-ának második bekezdéséhez képest felhivatnak a szövetségnek összes hitelezői, hogy igényeiket ezen hirdetmény harmadszori közzétételétől számított hat hó alatt bejelenteni és érvényesíteni sziveskedjenek.

Bakabánya, 1907. április hó 4-én.

Kralik Pál,
Hlóska János,

Keviczky Adolf,
Fuchs János,

mint felszámolók.

Eladó ház!

Napos helyen vízvezetékkel ellátott két elkülönített úri lakosztályból és mellékhelyiségekből álló 8 szobás ház eladó.

Bővebb felvilágosítást a kiadóhivatal ad.

Jó bér mellett állandó foglalkozásra keresünk

☒ két erőteljes, ☒

józan és szorgalmas

munkást, szükséges azonban a német nyelv némi ismerete.

Selmecei gázgyár.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH^{LD}
Budapest, Váci-körút 63,
által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyújtók, boronák, sorvetőgépek, Planet jr. kapálók, szecskavágók, répavágók, kukoriczamorzsolók, darálók, őrlőmalmok, egytetemes aczél-ekék, 2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.